

האם אנחנו מוכנים למשיח? גליון מספר 46

שאל נא את הכהנים תורה

א. משיח בן יוסף בא, ונלחם נגד כל הגוים, וכל ישראל אפי' שבט יהודה ובנימין התאספו והתקרבו תחת דגלו, ואח"כ בא משיח בן דוד וכולם התאחדו תחת דגל משיח בו דוד, וכעת כלל ישראל הוא גוי אחד ומלך אחד לכולם (יחזקאל לז). עכשיו יש שלום, וכלל ישראל פרים ורבים לאין שיעור, והשכינה שורה על ישראל לעין כל! אני משבט יהודה, וחברי משבט יוסף החלטנו להביא קרבן תודה בשותפות, ונסתפקנו לענין הלחמי תודה, הרי מנחה אינה באה בשותפות, האם שנינו צריכים להביא כל אחד מ' חלות בנפרד?

ב. לבשתי גרבים שהיו טמאות מדרס, ונגעתי בכוסות זכוכית, האם נטמאו? (ע' זבים פ"ה מ"א ושבת טז)

ג. נטלתי את ידי פעם אחת ונגבתי אותם, האם מותר לי ליגע בתרומה? (ע' תוס' חולין קז, ורמב"ן שם)

ד. האם אני צריך לסרוק את הזקן ואת הפאות לפני שאני טובל ליכנס למקדש ולאכול קדשים? וכן נשים הטובלות כדי להיות טהור לקדשים, האם צריכות חפיפה כל פעם? (ע' ירושלמי פסחים א:)

ה. בדיוק כמו שחששה הגמ' (תענית יז). שפתאום ירד בית המקדש מן השמים, ותוך דקות ספורות אליהו הנביא הודיע מי עובד באיזה יום (ע' רמב"ם וראב"ד פ"א מביאת מקדש ה"י, דלראב"ד וכן שיטת רש"י לא יהיה שהות להפיג יינו אפי' למי שאינו יודע לאיזה משמר שייך, ולרמב"ם יהא שהות כדי להפיג יינו עד שיקבע מאיזה משמר ובית אב הוא שייך), ואליהו הודיע לי שהתור שלי היום! עד היכן אני צריך לרחוץ כשאני עושה קידוש ידים ורגלים (ביד כל הכף, או עד המרפק, או עד בית השחי, וכן הרגלים עד הקורסל או עד הברכים)? (ע' תוס' חולין קו; מנחות לז.)

הלכתא למשיחא

מצות עשה לשרוף קדשים שנטמאו, וכן נותר, ופיגול בכלל נותר, ושאר פסולי המוקדשים הלכה למשה מסיני שיש לשרפן. הכלל הוא כל שהוא פסול הגוף יש לשרפו מיד, ואם הוא פסול מחמת דבר אחר או ספק צריך עיבור צורה (רבינו גרשם (פסחים לד) והרמב"ם פי' להמתין עד שיתקלקל מראית הבשר, ורש"י פי' שילין לילה אחת), ואז שורפן. קרבן שנפסל מחמת שהסיח דעתו ממנו נחלקו בגמ' אם הוא פסול הגוף ונשרף מיד, או פסול מחמת דבר אחר (שהוא ספק שמא נטמא) וצריך עיבור צורה, והאחרונים נקטו בדעת הרמב"ם (ע' רע"א פסולי המוקדשים פ"ט ה"ד) דצריך עיבור צורה.

דיני השריפה

כששורפים קדשים אין לשרוף קודש טמא עם קודש טהור, כגון בערב פסח כששורף ככרות של תרומה או לחמי תודה, בשעה ששית שאסור לאכול מדרבנן, מפני שגורם טומאה לככר הטהורה. אבל בשעה שביעית שאיסורו מן התורה, מותר לגרום לו טומאה בשעת שריפה (ע' רמב"ם חמץ ומצה פ"ג ה"ד ברבינו מנוח ולח"מ וליקוטי הלכות סוגיע דר"ח סגן הכהנים עין משפט אות ט), וכן שאר פסולים מן התורה, מותר לשרוף עם הטמא. וכן בשר שנטמא אפי' בטומאה דרבנן מותר לשרפו עם בשר שנטמא מן התורה. ובשר שהוא ספק טומאה אין לשרפו עם בשר שהוא ודאי טמא, אבל אם שניהם ספק טמאים, מותר לשרוף ביחד (הערות להגריש"א).
כששורפין תרומה טמאה מותר ליהנות ממנו בשעת שריפה (לבשל בה), אבל בקדשים אסור ליהנות ממנו. השריפה צריכה להיות על ידי אש או תולדת האש.

זמן השריפה

אין שורפין קדשים לא בשבת ולא ביו"ט (בגמ' שבת כג: מבואר דהאיסור הוא להדליק, אבל אם הדליק קודם השבת מותר להניחו להיות דולקת בשבת, ובירו' שבת פ"ב ה"א איכא מחלוקת בזה). נותר ופיגול נשרפין רק ביום. ובתורת כהנים איתא דגם בשאר פסולים כגון טומאה נשרף רק ביום, וכן הוא בירוש' שבת שם. אמנם מהרמב"ם (שם פ"ט ה"ה) משמע דוקא פיגול ונותר, אבל טומאה ושאר פסולים שורפים בלילה, והאחרונים האריכו בזה (ע' נ"ב או"ח תנ' צו). ולענין נשים במצוה זו בנותר שזמנו ביום וכן בשאר פסולים למ"ד דדוקא ביום, כתב המנ"ח (מ' קמג, וקמז) בשם האחרונים דנשים חייבות ואינו נחשב כמצות עשה שהזמן גרמא, ויש חולקים.

מקום השריפה

קדשי קדשים או אימורי קדשים קלים שנפסלו או נטמאו בעזרה שורפין אותן בעזרה. בשר קדשי קלים נשרפין בירושלים. אם בטעות יצא מירושלים ובידו כזית מבשר קדשים (ועכשיו נפסל ביוצא) אם עבר צופים (מקום שיכול לראות ירושלים) שורפו במקומו.

חלקי הבהמה שטעון שריפה

עצמות שאין בהם מוח אין צריך לשורפן. אבל אם היה בהן מוח ונעשה נותר, צריך לשרוף גם העצמות. ואם מצא עצמות שחלצו מהן המוח, בשאר קדשים יש לתלות שחלצן קודם שנעשה נותר, אבל עצמות הפסח לעולם טעונין שריפה דאסור לשוברם להוציא המוח, יש לחשוש שלא נחלצו עד שנעשו נותר. דברים האסורים מדרבנן או מחמת מנהג ישראל כגון שמנו של גיד, חייב לשרפם. אם נפסל הזבח קודם הפשט גם העור טעון שריפה.

תשובות לשאלות גליון שעבר

א. עכשיו רואים היאך שכל הצרות והגלות שהתמשכה הכל היה לטובה! באמת הצדיקים הלומדים תורה היו כבר ראויים להגאל בחודש תשרי, אבל הקב"ה רצה שגם הבינונים שאין לומדים תורה, אבל מתחזקים במצות, שומרים שבת, מכבדים יו"ט, מתפללים שמ"ע בכל יום, מקיימים ברית מילה, ומניחים תפילין, שיזכו לגאולה, וינצלו מחבלי משיח. לכן ברחמיו המרובים דחה את הגאולה כמה חדשים, שהבינונים יחזרו בתשובה, וגם לאלו שלא חזרו, על ידי הצער של בני התורה על ידי הערב רב הרשעים, נתכפרו גם הבינונים, וזכו לגאולה! (ע' תיקון"ז תיקון כא' נד. ובפירוש אור יקר לרמ"ק, בבא מציעא ש"ח ס"ו). כעת אני אומר אודך ד' כי אנפת בי! הלכתי לעדרי להביא קרבן תודה, אני מחפש בהמה הכי משובחת, והתלבטתי בין שתי בהמות, אחת גדולה, ואחת שמינה אבל לא כ"כ גדולה, איזהו המובחר? (ע' ירוש' יומא פ"ו ה"א, ואר"ש תמידין פ"ז ה"ז)

תשובה: בירושלמי יש ספק משובח בגופו ומשובח במראהו איזה מהן עדיף, ופשיט דמשובח בגופו עדיף. ומדברי האר"ש מבואר שבכלל משובח במראה הוא שהוא יותר גדול, אבל השמן יותר מובחר.

ב. יולדת הביאה לי גלידה פחות מכביצה, ולא רציתי לאכול חולין טמאין, אז נשארה הגלידה בקערה עד שנמסה. מה דין הגלידה שנמסה? האם אפשר לאכול את הגלידה ביחד עם תרומה? (ע' טהרות פ"ג מ"א ברמב"ם ור"ש) תשובה: לדעת הרמב"ם הגלידה שנמס טהור, מכיון כשהתחיל לינמס ונהפך למשקה, לא היה בו שיעור כביצה לטמאות המשקה. אבל דעת הר"ש דמכיון שנטמא כשהיה אוכל, אין הטומאה נפקעת כשנעשה משקה, ודינו כאוכלים טמאים (דאם האוכל היה שני, כשנעשה משקין המשקים שניים, ולא ככל משקים שנעשו ראשונים).

ג. בני יונדב בן רכב כבר לא צריכים לשבת באהלים (ע' ירמיה לה), אבל בזמנו כשישבו באהל פעם היה מת בתוך האהל, וכעת שהגיע הגאולה הרסו את האהל, האם האהל צריך הזאה וטבילה? (ע' חז"א אהלות ט, ג) תשובה: החז"א נתספק בזה, משום דטומאת אהל אינו מדין בגד, אלא טומאה מחודשת היא, וכמו בבגד שנקרע נטהר, משום ששוב אינו בגד, אפשר גם באהל שנהרס ואינו עומד להיות אהל, פקע ממנו שם אהל ונטהר.

ד. מצות מביצים בלי מים, והביצים הוכשרו, והקמח לא הוכשר, וטמא נגע במצה, האם המצה מקבלת טומאה? ואם מקבלת טומאה האם כל המצה נטמאה? (ע' מכשירין פ"ב מ"ג, וטב"ר פ"ג מ"ד) תשובה: הולכים אחר הרוב, ואם הקמח הרוב לא נטמא. ואם הביצים הרוב, רק מקום מגעו טמא ולא כל המצה, דמי פירות אינן מחברים.

ה. האם אפשר להדליק המנורה בבית המקדש בשמן קרוש, או אפשר כיון דבשעה שהוא קרוש לא נחשב כאוכל או משקה (ע' ר"ש טהרות פ"ג מ"ב), לא מהני? (ע' שבה"ל ח"ט ס' קמ"ג, ותשובות והנהגות ח"ג ס' ר"ח) תשובה: בשבה"ל ותשובות והנהגות צדדו דאינו כשר למנורה בבית המקדש מכיון דנקרשו אולי פקע שם שמן כמו שפקע שם אוכל, וגם צריך למדוד כשהוא לח, וגם כשמוסיפים חומרים אינו שמן זית זך.